

Abstrakt:

Práce se zabývá vymezením a stíháním bezbožnosti v demokratických Athénách klasického období, tj. v 5. a 4. stol. př. n. l. Otázka „bezbožnosti“ v užším smyslu, tj. toho, co označoval řecký pojem ἀσεβεία (doslova „absence/negace úcty“), je zasazena do širšího kontextu dalších trestných činů náboženského charakteru, které byly pokryty zvláštními zákony: „svatokrádež“ (ἱεροσυλία), vykopávání posvátných olivovníků, provinění proti svátkům a různé další delikty, které v pragmaticky formulovaných zákonech nebyly zahrnuty pod žádný obecný pojem. Práce navazuje na dílo badatelů, kteří projevují značnou skepsi k věrohodnosti pozdních pramenů, jako je např. Plútarchos či Diogenés Laertios, s čímž souvisí pochyby o existenci procesů s filozofy před Sókratem. Zároveň navazuje na badatele zpochybňující autenticitu dokumentů, které jsou vloženy do řečí attických řečníků. Podstatná část práce proto spočívá ve vyvracení věrohodnosti pozdních zpráv a vložených dokumentů. Zvláštní pozornost je věnována tzv. Diopeithovu usnesení, o kterém píše Plútarchos v *Životě Perikleově* a které je obvykle interpretováno tak, že kriminalizovalo ateismus a zkoumání meteorologicko-astronomických otázek. V práci je ukázáno, že Plútarchovo líčení je celkově nevěrohodné a v rozporu s mnohem relevantnějšími prameny. Jako zavádějící je odmítnuto i Platónovo podání žaloby proti Sókratovi, které Plútarchův pohled na celý problém zjevně ovlivnilo.

Klíčová slova:

klasické Athény – starořecké právo – bezbožnost – svatokrádež – posvátný olivovník – rituální norma – ateismus – stíhání filozofů – Diopeithovo usnesení